

REGULAMIN EGZAMINU PSA TOWARZYSZĄCO-TROPIĄCEGO

1 STOPNIA PTT-I

Konkurencja A: PRACA WĘCHOWA

1. Ślad własny przewodnika, 450 kroków, 2 załamania, 3 przedmioty (5+5+5 punktów), wiek śladu 20 minut, czas wypracowania – 15 min. 60+15= 75pkt.
  2. Rozpoznanie i aportowanie własnego przedmiotu spośród przedmiotów obcych 15pkt.
  3. Szukanie i aportowanie zguby własnej 10pkt.
- RAZEM 100pkt.

Konkurencja B: POSŁUSZEŃSTWO

1. Chodzenie przy nodze bez smyczy 20pkt.
  2. Aportowanie własnego przedmiotu 20pkt.
  3. „Siad” w marszu 20pkt.
  4. „Waruj” w marszu, z przywołaniem 20pkt.
  5. Pozostawianie psa w pozycji „waruj” przez 5 minut przy próbach odwracania uwagi 20pkt.
- RAZEM 100pkt.
OGÓŁEM 200pkt.

Ocena wg punktów:

192-200pkt	doskonała
180-191	bardzo dobra
160-179	dobra
140-159	dostateczna
0-139	niedostateczna

Uwaga:

Do zdania egzaminu pies musi uzyskać minimum 70pkt. w każdej z konkurencji – A i B.

Konkurencja A: PRACA WĘCHOWA

1. Ślad własny przewodnika 75pkt

450 kroków, trzy odcinki proste, 2 załamania, 3 przedmioty, wiek śladu 20 minut –5+5+5=15 (przedmioty) + 60 (ślad) = 75pkt. Czas wypracowania – 15 minut

komendy: *wąchaj – ślad*

Węszenie śladu własnego odbywa się na trasie o długości około 450 kroków, o dwóch załamaniach pod kątem prostym. Wiek śladu – 20 minut. Początek śladu należy zaznaczyć w widoczny sposób. Rozpoczynając układanie śladu, należy w punkcie wyjściowym stanąć bez ruchu na około 1 minutę. W czasie układania śladu nie wolno pociągać nogami, zatrzymywać się, deptać mocniej przy kładzeniu przedmiotu itp. Przewodnik kładzie na trasie trzy przedmioty, dobrze nasyczone własną wonią. Pierwszy przedmiot kładzie w połowie pierwszej prostej, drugi w połowie drugiej prostej, trzeci na końcu śladu. Przedmioty należy kłaść na ścieżce śladu, a nie obok. Położone przedmioty powinny być zbliżone kolorem do barwy terenu i nie większe od wielkości portfela. Przedmioty należy pokazać sędziemu przed ułożeniem śladu.

Po ułożeniu śladu przewodnik wraca dużym łukiem do swojego psa i przygotowuje go do pracy węchowej.

Tropienie śladu rozpoczyna się po upływie 20 minut od rozpoczęcia układania śladu.

Pies może pracować węchowo na lince o długości 10 m lub luzem (bez linki). W drugim przypadku przewodnik musi utrzymać dystans 10 m za psem. Linka ma być przymocowana do szorek lub łańcuszka.

Przewodnik przystępujący z psem do ćwiczenia powinien zameldować się sędziemu i poinformować go jak pies zachowuje się przy znalezionym przedmiocie: podejmuje go stojąc, siedząc lub aportuje, czy też zaznacza zatrzymując się przy nim w pozycji „stój”, „siad” lub „waruj”. Może być przemiennie, ale zaznaczenie musi być jednoznaczne.

Na polecenie sędziego przewodnik doprowadza psa do punktu wyjściowego śladu i daje komendę *wąchaj – ślad*. Przy podstawie śladu należy dać dostateczną ilość czasu do nawęszenia. Obwąchiwanie tabliczki oznaczającej podstawę śladu nie jest błędem.

Pies powinien podejmować ślad spokojnie, aby przewodnik mógł poruszać się za nim krokiem (nie biegiem).

Linka nie powinna być napięta. Przewodnikowi wolno ruszyć za psem, gdy linka wyciągnie się na długość około 8 – 10 m.

Znaleziony przedmiot pies powinien podjąć lub wskazać bez rozkazu przewodnika.

Gdy pies odnajduje przedmiot, przewodnik opuszcza linkę na ziemię i udaje się do psa. Podnosząc do góry rękę z przedmiotem daje znać sędziemu, że pies odnalazł właściwy przedmiot.

Następnie kontynuuj pracę na śladzie, wypuszczając psa na całą długość linki. Błędem jest, jeśli pies idzie dalej z podjętym przedmiotem. Jeżeli przewodnik nie wypuszcza linki z ręki, to musi ona zwisać swobodnie. Zabronione jest używanie dodatkowych rzemieni obok linki. O sposobie prowadzenia linki decyduje przewodnik

Jeżeli pies opuści linię śladu i jest wstrzymywany przez przewodnika sędzia powinien nakazać przewodnikowi podążać za psem. Jeżeli pies powróci na ślad przy, powtórnym zdarzeniu tego typu sędzia przerywa pracę na śladzie.

Sędzia powinien przerwać pracę na śladzie, gdy przewodnik odejdzie od linii śladu na więcej niż długość linki nawet ukośnie do linii śladu, naciągnie psa do linii śladu oraz gdy pies samodzielnie nie podejmuje śladu.

Możliwe jest, za zgodą sędziego, powtórzenie nawęszania, powoduje to jednak stratę 5pkt. Po zakończeniu pracy na śladzie przewodnik z psem zgłasza się do sędziego, pokazując przedmioty odnalezione przez psa, celem ich sprawdzenia.

Zła praca na śladzie: złe nawęszanie, niepokój, zabawa, częste krążenie na załamaniach, nieustanne zachęcanie przez przewodnika - 10pkt.

Zła praca na śladzie: powtórne nawęszanie podstawy śladu, silny niepokój, węszenie górnym wiatrem, praca szturmowa, załatwianie się, węszenie za myszami -5 -15pkt.

Złe podjęcie lub zaznaczenie przedmiotu - 4pkt.

Za nie znalezienie przedmiotu na śladzie (za każdy przedmiot) - 5pkt.

Za podjęcie lub zaznaczenie przedmiotu nie położonego na śladzie przez deptacza - 2pkt.

2. Rozpoznanie (i aportowanie) własnego przedmiotu spośród przedmiotów obcych 15pkt

komendy: *wąchaj* – *aport*, *komenda do przywołania*, *daj*.

Przewodnik z psem podchodzi do sędziego i pokazuje przedmiot do rozpoznania. Na polecenie sędziego staje w odległości 5 kroków od miejsca, gdzie uprzednio rozłożono kilka podobnych przedmiotów. Zostawia psa w pozycji siedzącej i kładzie własny przedmiot między rozłożone przedmioty o woni obcej. Następnie wraca do psa i może dać psu do nawęszania rękę lub własny przedmiot z rozkazem *wąchaj*. Po nawęszaniu na komendę *wąchaj* – *aport* wysyła psa w kierunku przedmiotów (może wskazać ręką kierunek). Pies powinien na komendę pobiec do leżących przedmiotów, obwąchać je, a po samodzielnym rozpoznaniu przynieść własny przedmiot. Przewodnik odbiera aport komendą *daj*. Możliwe jest zaznaczenie przez psa znalezionej przedmiotu. Należy w takim przypadku stosować kryteria dotyczące znajdowania przedmiotów na śladzie. Sposób takiego odnalezienia nie powinien obniżać oceny.

Powtórzenie ćwiczenia - 5pkt.

Podjęcie przez psa złodniczego przedmiotu, puszczenie go i rozpoznanie właściwego - 3pkt.

3. Szukanie (i aportowanie) zguby własnej 10pkt

komendy: *szukaj* – *zguba*, *komenda do przywołania*, *daj*.

Przewodnik z psem bez smyczy idzie w kierunku wskazanym przez sędziego. Po przejściu 10 kroków przewodnik wypuszcza przedmiot w sposób niedostrzegalny dla psa i maszeruje dalej w linii prostej 50 kroków, zatrzymuje się, odwraca i daje psu nawęszyc swój ślad. Następnie komendą *szukaj* – *zguba* wysyła psa po zgubę. Pies powinien natychmiast skierować się z powrotem po śladzie przewodnika, odnaleźć zgubę, podnieść ją i szybko wrócić do przewodnika. Po oddaniu aportu na komendę *daj* przewodnik trzyma aport w prawej ręce opuszczonej w dół. Możliwe jest zaznaczenie znalezionej przedmiotu – patrz ćwiczenie nr 2.

Podawanie rozkazu przy znalezionym przedmiocie - 2pkt.

Bawienie się, gryzienie lub wypuszczanie znalezionej przedmiotu - 1-4pkt.

Nie oddawanie przedmiotu na rozkaz *daj* - 1-3pkt.

Nie przyniesienie do przewodnika podjętego aportu - 3-5pkt.

Konkurencja B: POSŁUSZEŃSTWO

1. Chodzenie przy nodze bez smyczy 20pkt.

komendy: *noga*

Po zameldowaniu się dwóch przewodników z psami i przeprowadzeniu przez sędziego próby zachowania się psów i kontroli tatuażu, jeden z przewodników odchodzi na wyznaczone miejsce, w którym pozostawia psa warującego, drugi przewodnik przyjmuje postawę zasadniczą z psem siedzącym przy nodze i rozpoczyna ćwiczenie. Zwalnia psa ze smyczy (przewiesza ją przez lewe ramię lub chowa do kieszeni) i maszeruje z nim około 45 kroków na oznaczonej trasie. Po przejściu 15 kroków wykonuje zwrot w prawo, po przejściu

następnych 15 kroków – zwrot w lewo, po dalszych 15 krokach wykonuje zwrot w tył i zatrzymuje się. Pies powinien usiąść bez komendy.

Tą samą drogą wraca z psem niezbyt szybkim biegiem do pozycji wyjściowej, wykonując jak poprzednio wszystkie zwroty. Po przyściszeniu do punktu wyjściowego wykonuje zwrot w tył, a pies przyjmuje bez komendy pozycję siedzącą. Pies powinien przez całe ćwiczenie iść lub biec przy nodze przewodnika. Przewodnik wykonuje ćwiczenie samodzielnie na wyznaczonej trasie. Wydawanie rozkazów dozwolone jest przy ruszaniu z miejsca i zmianie kierunku. Wpływanie na psa w innych sytuacjach spowoduje każdorazowo obniżenie oceny.

Na znak sędziego przewodnik z psem przechodzi przez grupę 2-4 osób wolno poruszających się, zatrzymuje się w środku tej grupy minimum 1 raz. Ćwiczenie kończy wychodząc z grupy. Zostawianie psa z tyłu, wyprzedzanie, odchodzenie od nogi jak również zwalnianie przewodnika przy zwrotach jest błędem.

Podczas chodzenia przy nodze pies wybiega do przodu, pozostaje w tyle lub odchodzi od nogi przewodnika

- 1-4pkt.

Wydawanie podwójnych rozkazów lub używanie ich wielokrotnie (každorazowo)

- 1pkt.

Wpływanie na psa niedozwolonymi sposobami (doping)

- 1-5pkt.

Załatwianie się przez psa w czasie ćwiczenia

- 2-5pkt.

Dopasowywanie tempa marszu lub biegu przez przewodnika do tempa psa

- 1-2pkt.

Inne błędy nie wymienione wg uznania sędziego

Ugryzienie osób będących w grupie lub ucieczka przed grupą: **przerwanie pracy - dyskwalifikacja**

2. Aportowanie własnego przedmiotu

20pkt.

komendy: *aport, komenda do przywołania, daj.*

Na polecenie sędziego przewodnik wyrzuca przed siebie przedmiot własny (aport) na odległość około 10 kroków. Pies w tym czasie powinien siedzieć spokojnie bez smyczy przy nodze przewodnika. Na jednorazowy rozkaz słowny *aport* pies powinien szybko pobiec po wyrzucony przedmiot i podjąć go i na komendę do przywołania przynieść go do przewodnika. Po odebraniu aportu na komendę „*daj*” przewodnik trzyma aport w prawej ręce opuszczonej w dół. W ćwiczeniu tym należy zwracać uwagę na dokładne aportowanie, wytrzymywanie, a także na niedokładne i błędne zachowanie się, jak zerwanie się, upuszczanie aportu na ziemię, bawienie się i gryzienie aportu itp.

Podczas wyrzucania aportu pies bez rozkazu, samowolnie biegnie po aport

-1-2pkt.

Bawienie się, gryzienie lub wypuszczanie aportu

-1-4pkt.

Nie uchwycenie aportu za jego środek

-1-2pkt.

Nie oddawanie aportu na rozkaz *daj*

-1-5pkt.

Nie przyniesienie dokładnie aportu po pobiegnięciu i podjęciu go

- 5-10pkt.

Pobiegnięcie do aportu lecz nie podjęcie go i nie przyniesienie do przewodnika lub odbiegnięcie z aportem

- 20pkt.

Powtarzanie rozkazów – za każdy następny

- 2pkt.

Inne błędy nie wymienione wg uznania sędziego

3. „Siad” w marszu

20pkt.

komendy: *siad*

Przewodnik z psem bez smyczy rusza przed siebie. Po co najmniej 10 krokach podaje komendę słowną *siad*, na którą pies powinien szybko usiąść, przy czym przewodnik nie może zmienić kroku, ani się obejrzeć. Po 20 dalszych krokach przewodnik zatrzymuje się i odwraca do psa. Na znak sędziego przewodnik wraca do psa i zajmuje miejsce po jego prawej stronie. Przyjęcie przez psa innej pozycji niż „siad” do

- 10pkt.

4. „Waruj” w marszu, z przywołaniem

20pkt.

komendy: *waruj, komenda do przywołania*

Przewodnik rusza prosto przed siebie dając psu komendę *noga*. Po co najmniej 10 krokach podaje komendę *waruj*, na którą pies powinien niezwłocznie zawarować. Bez jakiegokolwiek dalszego oddziaływania na psa i bez odwracania się przewodnik idzie dalej prosto jeszcze 20 kroków, odwraca się do psa i spokojnie staje. Na znak sędziego przewodnik przywołuje psa do siebie. Pies powinien szybko i radośnie podbiec do swojego przewodnika..

Przyjęcie przez psa innej pozycji niż „waruj” (ale pies przyszedł do przewodnika).

-10pkt

5. Pozostawianie psa w pozycji „waruj” przez 5 minut przy próbach odwracania uwagi komendy: waruj, siad 20pkt.

W ustalonym miejscu przewodnik daje psu rozkaz *waruj*, zostawia go odchodząc w linii prostej na odległość 30 kroków, następnie zatrzymuje się i odwraca do psa. Na polecenie sędziego po ok. 5min. wraca do psa, staje z jego prawej strony i daje rozkaz *siad*. W czasie warowania nie wolno zostawiać żadnych przedmiotów przy psie.

Samowolna zmiana pozycji każdorazowo - 1pkt.
Przemieszczanie się na inne miejsce, tarzanie - 1-5pkt.
Opuszczenie miejsca „warowania” powyżej 3 swoich długości - 20pkt.

.REGULAMIN EGZAMINU PSA TOWARZYSZĄCO - TROPIĄCEGO 2 STOPNIA PTT - II

Konkurencja A: PRACA WĘCHOWA

1. Ślad obcy 60 minut, długość 900 kroków, 4 załamania, 4 przedmioty, 2 kąty ostre ślad zwodniczy 15 min na ostatniej prostej - ścieżka śladu 80pkt. - przedmioty (4x5pkt.) 20pkt. **RAZEM 100pkt.**

Konkurencja B: POSŁUSZEŃSTWO

1. Rewirowanie za przedmiotem o woni własnej 30pkt.
2. Chodzenie przy nodze bez smyczy 10pkt.
3. Wykonywanie rozkazów na odległość *siad*, *waruj* w trakcie biegania luzem w dowolnej kolejności 30pkt.
4. Zostawianie w pozycji *siad* i *waruj* z marszu i powrót do psa 20pkt.
5. Pozostawianie w pozycji *waruj*, gdy przewodnik jest w odległości 40 kroków 10pkt.

**RAZEM 100pkt.
OGÓŁEM 200pkt.**

Oceny wg punktów:

192 – 200pkt. doskonała
180 – 191pkt. bardzo dobra
160 – 179pkt. dobra
140 – 159pkt. dostateczna.
0 – 139pkt. niedostateczna

Uwaga: Do zdania egzaminu pies musi uzyskać minimum 70pkt w każdej z konkurencji – A i B

Konkurencja A: PRACA WĘCHOWA

1. Ślad obcy

60 minut, długość 900 kroków, 5 odcinków prostych, 4 załamania, 4 przedmioty, 2 kąty ostre, na ostatniej prostej ślad zwodniczy 15 min., czas wypracowania śladu 20 min

- węszenie śladu 80pkt. - cztery przedmioty (5 + 5 + 5 + 5)= 20pkt.

Razem: 100pkt

komendy: „wąchaj” lub „szukaj”

Ślad obcy, długości 900 kroków, leżący 60 min., mający cztery załamania, w tym 2 pod kątem prostym i dwa kątem ostrym (30o – 60o), 4 przedmioty. Sędzia nadzorując układanie śladu decyduje o jego kształcie, w zależności od ukształtowania terenu. Układane ślady muszą być różnych kształtów. Nie może być tak, że np. przy każdym śladzie poszczególne zwroty i przedmioty występują w tej samej odległości. Podstawa musi być dobrze oznaczona tabliczką wbitą z lewej strony punktu wyjścia. Na podstawie śladu deptacz stoi 1 min., potem wchodzi na ślad normalnym krokiem, pierwszy przedmiot kładzie po co najmniej 50 krokach na drugiej prostej, drugi przedmiot w środku trzeciej, trzeci na czwartej prostej, czwarty na końcu śladu. Przedmioty kładzione są przez deptacza w marszu, bez zatrzymywania. Po położeniu ostatniego przedmiotu deptacz idzie jeszcze kilka kroków w linii śladu normalnym krokiem, by następnie wrócić z dala od układanego śladu.

Po 15 min. od początku układania śladu inny deptacz układa ślad zwodniczy przecinający ostatnią prostą. Pies może pracować na śladzie na 10 m linie lub luzem. Oba sposoby są jednakowo oceniane.

Jeżeli przewodnik nie ukończy pracy na śladzie w czasie 20 minut, sędzia przerywa pracę.

Postanowienia wykonawcze

Przed układaniem śladu deptacz pokazuje przedmioty sędziemu lub osobie odpowiedzialnej za układanie śladu. Przedmioty muszą być dobrze przesycone zapachem deptacza, musi on je trzymać w kieszeni nie krócej niż 30 min. Przedmioty mają mieć rozmiary: długość 10 cm, szerokość 2 – 3 cm, grubość 0,5 –cm.

Wszystkie przedmioty należy oznaczyć numerami śladu, na którym będą kładzione.

Przewodnik z psem nie mogą obserwować układania śladu. Dla zachowania jednolitości zapachu na śladzie deptac nie może zatrzymywać się, szurać nogami, a przedmioty powinien kłaść na samej ścieżce śladu, a nie obok.

Po wywołaniu przewodnik melduje się u sędziego z psem gotowym do pracy węchowej i zgłasza sposób zachowania się psa przy przedmiotach – podejmuje czy zaznacza. Połączenie tych dwóch sposobów jest błędem. Sędzia sprawdza tatuaż psa. Na znak sędziego pies jest powoli i spokojnie doprowadzany do podstawy i wypuszczany na ślad. Przed pracą na śladzie, w czasie nawęszania i pracy należy unikać przymusu. Na podstawie śladu należy dać psu dostateczną ilość czasu na nawęszenie zapachu. Należy unikać wszystkiego, co wywoła u psa nadmierne pobudzenie i szturmową pracę na śladzie. Pies powinien pracować na śladzie powoli z nosem przy ziemi. Gdy pies wyjdzie na ślad, przewodnik stoi w miejscu wypuszczając stopniowo luźną linkę aż do odejścia psa na odległość 10 m. W czasie pracy na śladzie przewodnik zachowuje odległość 10 m również wtedy, gdy pies pracuje luzem. Gdy pies znajdzie przedmiot, musi go bez pomocy przewodnika natychmiast, przekonywująco zaznaczyć lub podjąć. Przy podejmowaniu przedmiotu pies może stać, usiąść lub przyjść do przewodnika. Wyjście z przedmiotem do przodu, jak również podejmowanie przedmiotu warując jest błędem. Pies może zaznaczać przedmioty warując, siedząc lub stojąc. Po znalezieniu przez psa przedmiotu, przewodnik kładzie linkę na ziemię i idzie natychmiast do psa. Znaleziony przedmiot pokazuje sędziemu podnosząc go w ręce do góry. Od tego punktu na znak sędziego przewodnik kontynuuje ze swoim psem pracę na śladzie, postępując podobnie jak przy wyjściu z podstawy śladu. Po ukończeniu pracy na śladzie należy okazać znalezione przedmioty sędziemu. Dozwolone jest, aby przewodnik udał się w kierunku psa, który podjął przedmiot. Błędem jest wyjście psa do przodu z podjętym przedmiotem. Linka ma być przymocowana do szerek lub łańcuszka. Możliwość pracy bez linki zostaje zachowana. Używanie dodatkowych rzemieni jest zabronione. Sposób prowadzenia linki zostawia się przewodnikowi. Obwąchanie tabliczki oznaczającej podstawę śladu nie jest błędem. Jeżeli pies opuści linię śladu i jest wstrzymywany przez przewodnika, sędzia nakazuje przewodnikowi podążać za psem. Przy powtórnym tego typu zdarzeniu, o ile pies wróci na ślad, następuje przerwanie pracy na śladzie. Sędzia powinien przerwać pracę na śladzie, gdy przewodnik odszedł od linii śladu na więcej niż długość linki nawet w linii ukośnej, naciągnął psa do linii śladu, oraz gdy pies samodzielnie nie podejmuje śladu.

Konkurencja B : POSŁUSZEŃSTWO

1. Rewirowanie za przedmiotem o woni własnej

30pkt.

komendy: „rewir”, „szukać”

Przedmiot o wymiarach 10x3x1 cm, przesycony wonią przewodnika, zostaje podrzucony na pole o wymiarach minimum 50x50 m. Dla wyróżnienia tego obszaru z reszty terenu należy jego cztery narożniki oznaczyć tyczkami. Pomocnik podrzucający przedmiot nie może wejść na pole ćwiczenia. Pies i przewodnik nie widzą miejsca podrzucenia. Przedmiot nie może w istotnym stopniu różnić się kolorem od podłoża, ani wystawać ponad pokrycie terenu. Przed rozpoczęciem ćwiczenia przewodnik daje psu do nawęszania drugi, podobny przedmiot przesycony wonią własną. Nawęszenie może być dokonane z ziemi lub z ręki. Przewodnik decyduje, w którym miejscu na wskazanym przez sędziego boku pola rozpocznie z psem rewirowanie. Przewodnik decyduje również o kierunku swojego marszu przez pole, ważne jest by doszedł do przeciwległego boku pola po linii prostej, a pies skutecznie wykonał rewirowanie pola i znalazł przedmiot. Czas na znalezienie przedmiotu – 5 minut. Ocenę należy obniżyć za powracanie psa w tę część pola, na której już był. Pies może być przez przewodnika zachęcany do pracy. Jeżeli pies znalazł przedmiot powinien go jednoznacznie wskazać. Może to zrobić stojąc, siadając lub warując, względnie podnosząc go stojąc lub siedząc. Dawanie głosu przy wskazywaniu przedmiotu nie jest błędem, ale nie jest pożądane. Zaaportowanie przedmiotu jest niepożądane. Jeżeli pies tak zrobi całe ćwiczenie można ocenić maksimum na ocenę dostateczną. Ćwiczenie należy ocenić na ocenę niedostateczną, jeżeli pies nie znajdzie przedmiotu w czasie 15 minut.

2. Chodzenie przy nodze bez smyczy

10pkt.

komendy: „noga”

Po zameldowaniu się dwóch przewodników z psami, jeden odchodzi na wyznaczone miejsce, w którym pozostawia psa warującego. Drugi przewodnik przyjmuje postawę zasadniczą z psem siedzącym przy nodze i rozpoczyna ćwiczenie. Zwalnia psa ze smyczy (przewiesza ją przez lewe ramię lub chowa do kieszeni) i maszeruje z psem przy nodze około 45 kroków na oznaczonej trasie. Po przejściu 15 kroków wykonuje zwrot w prawo, po przejściu następnych 15 kroków – zwrot w lewo, po dalszych 15 krokach wykonuje zwrot w tył i zatrzymuje się. Pies powinien usiąść bez komendy. Tą samą drogą wraca z psem wolnym biegiem do pozycji wyjściowej, wykonując jak poprzednio wszystkie zwroty. Po przyjściu do punktu wyjściowego wykonuje zwrot,

a pies przyjmuje bez komendy pozycje siedzącą. Pies powinien przez cały czas ćwiczenia iść lub biec przy nodze, nie wysuwając barku poza kolano przewodnika. Przewodnik wykonuje ćwiczenie samodzielnie na wyznaczonej trasie. Wydawanie komend dozwolone jest tylko przy ruszaniu z miejsca. Wpływanie na psa innymi sposobami powoduje każdorazowo obniżenie oceny. Na znak sędziego przewodnik z psem przechodzi przez grupę 2 – 4 osób wolno poruszających się, zatrzymuje się w środku tej grupy co najmniej jeden raz. Ćwiczenie kończy wychodząc z grupy. Zostawianie psa z tyłu, wyprzedzanie, odchodzenie od nogi jak również zwalnianie przewodnika przy zwrotach jest błędem.

Podczas chodzenia psa przy nodze, wybiega on do przodu, pozostaje w tyle lub odchodzi od nogi przewodnika -1- 4pkt.
Wydawanie podwójnych rozkazów lub używanie ich wielokrotnie każdorazowo - 1pkt.
Wpływanie na psa niedozwolonymi sposobami (doping), - 2-- 5pkt
Załatwianie się w czasie ćwiczeń oraz inne błędy nie wymienione -2 -5pkt.
Przewodnik dopasowuje swój marsz lub bieg do tempa psa - 2pkt..
Ugryzienie osób będących w grupie lub ucieczka przed grupą **przerwanie ćwiczenia - dyskwalifikacja**

3.Wykonywanie rozkazów na odległość 30pkt.

komendy: „*siad*” i „*waruj*” (15 + 15pkt.)

Przewodnik wchodzi z psem na teren ćwiczeń. Na znak sędziego daje hasło do odbiegnięcia od nogi. Możliwe jest użycie dodatkowego bodźca do skłonienia psa do oddalenia się od przewodnika, np. rzucenie zabawki, piłki, osoba towarzysząca itp. – oceniane jest zachowanie psa po wydaniu komendy „*siad*”.. Minimalna odległość, z której pies musi wykonać rozkazy wynosi 20 kroków. Na znak sędziego przewodnik daje psu komendę „*siad*”, którą pies powinien bezzwłocznie wykonać (czas do 1 sek.). Zachowanie wobec ewentualnej zabawki nie ma znaczenia dla oceny. Powtórzenie hasła powinno spowodować obniżenie oceny o 1pkt., podwójna komenda – 1pkt karny. Jeżeli pies przyjmie inną pozycję powinien otrzymać 4pkt. karny. Przewodnik może dodatkowym hasłem, np. imieniem psa, zwrócić uwagę na siebie bez punktów karnych. Ocenie podlega wykonanie komendy oraz wytrzymanie w tej pozycji przez 15 sekund. Po tym czasie na znak sędziego pies może być zawołany do nogi lub przewodnik może dojść do psa. Zachowanie psa w tym czasie nie podlega ocenie.

Analogicznie przeprowadza się ćwiczenie z wykonaniem komendy „*waruj*”.

4. Zostawianie w pozycji siad i waruj z marszu i powrót do psa 20pkt.

komendy: „*siad*”, „*waruj*” (10 + 10pkt.)

Przewodnik z psem bez smyczy rusza przed siebie. Po co najmniej 10 krokach podaje słowna komendę „*siad*”, na którą pies ma szybko usiąść, przy czym przewodnik nie może zmieniać kroku, ani się obejrzeć. Po dalszych 30 krokach przewodnik zatrzymuje się i odwraca do psa. Na znak sędziego przewodnik wraca do psa i zajmuje miejsce po jego prawej stronie. Jeżeli pies zamiast usiąść zawaruje lub stanie zostaje mu odjętych do 5pkt. Następnie przewodnik rusza znów prosto przed siebie podając psu komendę „*noga*”. Po co najmniej 10 krokach podaje komendę „*waruj*”, na którą pies ma natychmiast zawarować. Bez jakiegokolwiek dalszego oddziaływania na psa i bez odwracania się przewodnik idzie dalej prosto jeszcze 30 kroków, zatrzymuje się, odwraca do psa i spokojnie staje. Na znak sędziego przewodnik wraca do psa. Jeśli pies zamiast zawarować usiadł lub stanął zostaje mu odjętych do 5pkt.

5. Warowanie przy odwracaniu uwagi 10pkt.

Rozkazy: „*waruj*”, „*siad*”

Przewodnik daje psu rozkaz „*waruj*”, zostawia psa w ustalonym miejscu, następnie odchodzi w linii prostej na odległość 40 kroków, zatrzymuje się i odwraca do psa. Przewodnik powinien stać bez ruchu i nie może wpływać gestami ani słowami na pozostawionego psa. Po ukończeniu ćwiczenia, na polecenie sędziego, przewodnik wraca do psa, staje z jego prawej strony i daje rozkaz „*siad*”. W czasie warowania nie wolno pozostawiać żadnych przedmiotów przy psie.

Niespokojne zachowanie się przewodnika, jak również inna ukryta pomoc i zbyt wczesne podniesienie się psa przy podejściu przewodnika są błędne. Jeśli pies wstanie lub usiądzie, ale pozostanie w miejscu warowania, otrzymuje część punktów. Jeśli pies oddali się z miejsca warowania o więcej niż 2 swoje długości przed zakończeniem ćwiczeń przez drugiego psa, to otrzymuje 0pkt. Jeśli natomiast opuści swoje miejsce po zakończeniu przez drugiego psa ćwiczeń otrzymuje część pkt., jeżeli pod koniec ćwiczenia wychodzi naprzeciw idącemu do niego przewodnikowi, to można mu odjąć do 3pkt.

ZASADY NAGRADZANIA PSÓW NA EGZAMINACH I ZAWODACH

W trakcie egzaminów, zawodów i mistrzostw psy są oceniane według punktacji określonej w regulaminach. Ilość punktów zdobytych przez psy w kolejnych konkurencjach wpisuje się do protokołu i kart ocen. Suma zdobytych przez poszczególne psy punktów pozwala ustalić kolejność zdających lub startujących. Uzyskane przez psa miejsce wpisuje się do dokumentacji. Jeżeli prowadzona jest klasyfikacja drużynowa, jeden przewodnik może występować tylko z jednym psem. Ewentualne następne psy ten sam przewodnik może prowadzić poza klasyfikacją drużynową.

A. Klasyfikacja indywidualna

Jeżeli wynik końcowy dwóch lub większej ilości psów jest jednakowy, kolejność należy ustalić następująco:

- Dla egzaminów wyłącznie w posłuszeństwie (PT i zawody) – o wyższej lokacie rozstrzyga wyższy wynik w aportowaniu, jeżeli i te wyniki są jednakowe, rozstrzyga wyższy wynik w chodzeniu przy nodze bez smyczy. Jeżeli i te rezultaty są jednakowe należy przyznać lokatę młodszemu psu.

- Dla egzaminów, w których są konkurencje węchowe i posłuszeństwo (PTT-I i PTT-II) – o wyższej lokacie decyduje wyższa ilość punktów w pracy węchowej łącznie. Jeżeli są one jednakowe należy przyznać lokatę młodszemu psu..

Organizator zawodów i egzaminów może przygotować medale przyznawane za pierwsze trzy miejsca indywidualne: złoty, srebrny i brązowy ; złoty za pierwsze miejsce, srebrny za drugie, brązowy za trzecie. Warunkiem przyznania medalu jest uzyskanie oceny co najmniej dobrej w konkurencji minimum 5 psów.

B. Klasyfikacja drużynowa

Klasyfikację drużynową przeprowadza się na zawodach i mistrzostwach, o ile przewiduje to program imprezy. Drużyna składa się co najmniej z trzech zawodników, których wyniki indywidualne są sumowane. Na zawody można zgłosić pięciu zawodników. Na wynik drużyny składa się suma punktów trzech najlepszych zawodników, którzy po pierwsze uzyskali pozytywny wynik z egzaminu. Jeżeli prowadzona jest klasyfikacja drużynowa, jeden przewodnik może występować tylko z jednym psem w ramach drużyny.

Jeżeli rezultaty są jednakowe, o kolejności decyduje większa liczba zawodników z pozytywnym wynikiem w ramach trzech najlepszych.

Wszyscy zawodnicy w drużynie otrzymują medale – złote za pierwsze miejsce, srebrne – za drugie, brązowe – za trzecie. Wskazane jest, aby wszyscy uczestnicy zawodów otrzymali okazjonalny dyplom. Organizatorzy winni zadbać o to, aby Oddział Związku, osoby prywatne i firmy ufundowały nagrody rzeczowe. Lista fundatorów i sponsorów powinna być zamieszczona w katalogu lub programie imprezy.

ORGANIZACJA ZAWODÓW I MISTRZOSTW

1. Zawody oddziałowe, międzyoddziałowe i Mistrzostwa Polski są organizowane zgodnie z odpowiednimi regulaminami.
2. Na wniosek Zarządu Oddziału Związku GKSP zatwierdza zgłoszoną formę zawodów. Zgłoszenia zawodów należy przesłać do Prezydium GKSP **zgodnie z regulaminem Organizacji Imprez**. Jednocześnie należy zawiadomić wszystkich potencjalnych uczestników.
3. Na zawody, w zależności od ilości zgłoszonych psów, należy przeznaczyć jeden lub więcej dni.
4. Oddziały organizujące zawody pokrywają wszelkie koszty organizacji imprezy z budżetów Oddziałów. Wydatki związane z organizacją Mistrzostw Polski pokrywa oddział organizujący imprezę. Ewentualną nadwyżkę wydatków nad wpływami pokrywa Zarząd Główny. Koszty delegowania uczestników wraz z psami powinny pokrywać Oddziały Związku wysyłające zawodników.
5. W zawodach mogą uczestniczyć drużyny i indywidualni zawodnicy reprezentujący Oddziały. Do oceny drużynowej liczy się punktacja trzech najlepszych zawodników. Drużyna może składać się z 3-5 zawodników z psami. Decyzję o udziale zawodników w ramach drużyny podejmuje Zarząd Oddziału na wniosek Oddziałowej Komisji Szkolenia Psów. Ustalenie składu drużyny musi odbywać się na drodze eliminacji. Wskazane jest aby zawodnicy występowali jako drużyna w jednolitych dresach z kompletnym wyposażeniem dla psów.
6. Przed rozpoczęciem imprezy psy powinny być poddane badaniom weterynaryjnym.

7. Każdy zawodnik jest odpowiedzialny za szkody wyrządzone przez jego psa. Zawodnicy, sędziowie, organizatorzy, pozoranci na okres zawodów muszą być ubezpieczeni.

8. Oddział Związku organizujący zawody powinien wyznaczyć kierownika imprezy oraz powołać Komitet Organizacyjny, który ma obowiązek:

- a) zapewnić odpowiedni teren do przeprowadzenia imprezy,
- b) przygotować obsługę techniczną,
- c) wyposażyć sekretariat w protokoły, karty ocen i nagrody,
- d) przygotować plakietki z numerami startowymi dla zawodników,
- e) zapewnić obsługę lekarską i weterynaryjną,
- f) zapewnić napoje dla sędziów, zawodników i obsługi imprezy,
- g) ewentualnie zarezerwować noclegi dla zawodników, zaproszonych gości i sędziów, a także wyżywienie dla sędziów na czas trwania imprezy.

9. Przed rozpoczęciem imprezy każdy zawodnik zobowiązany jest oddać komisji sędziowskiej, w biurze zawodów **książkę wyszkolenia psa**, potwierdzoną przez Oddział macierzysty zawodnika. Kolejność startową zawodników ustala się na podstawie losowania.

10. Organizator imprezy zobowiązany jest do przygotowania sędziom kart roboczych do notowania ocen za poszczególne próby. Karty te, po omówieniu oceny przez sędziego zbierają łącznicy, a następnie przekazują do sekretariatu. Do obliczania wyników powinien być powołany zespół ludzi zatrudnionych przy sekretariacie, którzy pracują pod nadzorem sędziego. Wyniki powinny być na bieżąco ogłaszane publicznie oraz wywieszane na tablicy informacyjnej.

11. Organizator imprezy zobowiązany jest do wydania programu zawodów. Program powinien zawierać regulamin, skład komisji sędziowskiej, informacje porządkowe i organizacyjne, szczegółowy rozkład imprezy i wykaz zawodników z psami. Na ostatniej stronie należy wydrukować tabelę ocen zawodników.

Sposób przeprowadzenia próby zachowania psa

Kontrolę przeprowadza sędzia po zameldowaniu się przewodników na miejscu egzaminu. Pies jest na luźnej smyczy, tak aby mógł normalnie poruszać się i zachowywać. Do każdego psa sędzia podchodzi normalnym krokiem. Należy zaniechać wszelkich zachowań drażniących czy podniecających psa. Dotknięcie psa przez sędziego możliwe jest po uprzednim zapytaniu przewodnika. Pies podczas zbliżania się sędziego, przy bezpośrednim kontakcie z nim oraz przy kontroli tatuażu musi zachowywać się spokojnie. Tatuaż psa pokazuje sędziemu przewodnik.

Ocena:

1. Pozytywne zachowanie:

Pies jest pewny siebie, mający poczucie bezpieczeństwa, uważny, pełen temperamentu, naturalny, swobodny.

2. Dopuszczalne zachowanie:

Pies jest nieco niespokojny, przesadnie podniecony, lekko zaniepokojony. Tak zachowujące się psy mogą zostać dopuszczone do egzaminu, jednak w jego toku muszą być uważnie obserwowane.

3. Negatywne zachowanie:

Pies jest niepewny, lękliwy, kąśliwy, bardzo agresywny. Psy tak zachowujące się nie mogą być dopuszczone do egzaminu.